

Reģionu komitejas atzinums “Interneta politika un pārvaldība”

(2015/C 019/14)

Ziņotāja	Odeta Žerlauskienė (LT/ALDE), Skuodas rajona padomes deputāte
Atsauces dokuments	Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Interneta politika un pārvaldība. Eiropas uzdevumi interneta pārvaldības nākotnes veidošanā” COM(2014) 72 final

IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

REĢIONU KOMITEJA

1. norāda, ka internets kā globāla informācijas telpa ir kļuvis par mūsdienu sabiedrības neatņemamu sastāvdaļu un sabiedrisku labumu un tādēļ tā netraucēta darbība ir starptautiskās sabiedrības vispārējās interesēs;
2. atzinīgi vērtē pašreizējos centienus stiprināt starptautisko interneta pārvaldību un it īpaši ASV valdības, kam bija ļoti liela nozīme interneta izveidē, pūliņus sekmēt pāreju uz globālu un visaptverošu interneta pārvaldību;
3. rosina Eiropas Savienību aktīvi iesaistīties globālās interneta pārvaldības izveidē, lai nostiprinātu un palielinātu izpratni, ka ES ir atbildīgas rīcības paraugs; šajā sakarā atzinīgi vērtē ar paziņojumu par interneta politiku un pārvaldību uzsāktu Komisijas iniciatīvu precizēt Eiropas Savienības lomu globālajā interneta pārvaldības politikā, kā arī Komisijas priekšsēdētāja Žana Kloda Junkera mērķi izveidot vienotu digitālo tirgu un vienotu digitālo programmu;

AR INTERNETA PĀRVALDĪBAS POLITIKU SAISTĪTIE VĒRTĪBU ASPEKTI

4. uzsver, ka internets ir uz tehnoloģiju balstīta telpa, kurā cilvēki saskaras viens ar otru un apmainās ar datiem, un tā attīstība ir nesaraujami saistīta ar vērtībām, kas ir būtiskas cilvēku attiecībām, un tādēļ Eiropas Savienības loma interneta uzlabošanas politikā nav nodalāma no ES pamatvērtībām;
5. tādēļ uzsver, ka Eiropas pieejai attiecībā uz interneta nākotnes veidošanu būtu jābalstās uz brīvības, atvērtības un neitralitātes principiem;
6. uzsver interneta kā plašsaziņas līdzekļa nozīmi vienas no Eiropas Savienības pamatvērtībām⁽¹⁾, proti, kultūras daudzveidības saglabāšanā un veicināšanā; tādēļ Eiropas Savienībai, īstenojot interneta pārvaldības politiku, arī turpmāk jāņem vērā, jāsauglabā un jāveicina kultūras un valodu daudzveidība;
7. atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas viedokli, ka ar internetu saistītajiem daudzpusējiem procesiem jābūt saderīgiem ar vispārējām cilvēktiesībām un jāatbilst šādiem principiem: pārredzamība (visām ieinteresētajām personām ir jābūt iespējai iesaistīties), iesaiste un līdzsvars (atbildīgajiem jānodrošina, ka visiem ieinteresētajiem dalībniekiem vienmēr tiek pavērtas līdzdalības iespējas) un atbildīgums (pienākums sniegt regulārus darbības pārskatus, tādā veidā informējot ieinteresētās personas)⁽²⁾;

⁽¹⁾ Līguma par Eiropas Savienības darbību 3. pants.

⁽²⁾ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Interneta politika un pārvaldība. Eiropas uzdevumi interneta pārvaldības nākotnes veidošanā”, COM(2014) 72 final.

8. norāda uz pašlaik notiekošajām debatēm par to, vai tiesības piekļūt internetam jāatzīst par cilvēktiesībām, un uz dažādu valstu, tostarp dažu ES dalībvalstu⁽³⁾, attiecīgajiem lēmumiem un atšķirīgo viedokli, ka internets ir tikai tehnoloģija, kas atvieglo pamattiesību īstenošanu⁽⁴⁾; iesaka noteikt, ka tiesības uz interneta lietošanu ir neatņemamas sociālās cilvēktiesības, un valsts iestādes un vietējās un reģionālās pašvaldības saskaņā ar savām pilnvarām var sekmēt centienus nodrošināt šo tiesību ievērošanu;

9. atgādina, ka Tunisas programmā informācijas sabiedrībai (2005. gads)⁽⁵⁾ iekļautās interneta attīstības pamatnostādnes, kas paredz, ka valdības, privātais sektors un pilsoniskā sabiedrība jāiesaista interneta pārvaldībā (34. punkts), nedrīkst izprast šaurā nozīmē, t. i., minētajā punktā nav domātas tikai valstu valdības, bet šis jēdziens aptver arī katram iedzīvotājam vistuvāko pārvaldības līmeni, proti, vietējās un reģionālās pašvaldības;

10. norāda, ka vairāk nekā 100 000 vietējo un reģionālo pašvaldību, kas pārstāv Eiropas Savienības 28 dalībvalstu vietējo un reģionālo pārvaldības līmeni, ir svarīgi interneta politikas dalībnieki, kuri gan nosaka interneta saturu, gan aktīvi nodrošina interneta labāku pieejamību; tādēļ vajadzētu pašvaldībām pavērt pietiekamas iespējas tieši iesaistīties, kad gan valstu un Eiropas līmenī jāizstrādā Eiropas nostāja globālās jautājumos par interneta pārvaldības politiku;

11. uzsver, ka ES politiskā stratēģija attiecībā uz interneta pārvaldību var izrādīties efektīvs līdzeklis, kas dod iespēju starptautiskā mērogā veidot pievilcīgu kopējo priekšstatu par Eiropas Savienību un palielināt izpratni, ka Eiropas Savienībai ir svarīga lomu interneta politikas veidošanā un stiptautisku politikas paraugprakses standartu noteikšanā;

KOPĒJA PIEEJA INTERNETA PĀRVALDĪBAI

12. atzīmē, ka atšķirības starp dažādajām pieejām, kas starptautiskajā līmenī pastāv interneta pārvaldības jomā (un kas ir atspoguļotas Tunisas programmā, konferences *NETmundial* secinājumos⁽⁶⁾, Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (ESAO) paziņojumā un Pasaules informācijas sabiedrības samita (WSIS) secinājumos⁽⁷⁾) ir nelielas, un tas nozīmē, ka interneta pārvaldības jautājumā pasaulē veidojas vienprātība;

13. uzsver, ka Tunisas programmā paredzētā pieeja interneta nākotnes veidošanai pašlaik ir aktuāla. Šo pieeju var rezumēt ar saīsinājumu *COMPACT*, un tā paredz, ka internetam jābūt pilsoniskās atbildības telpai (*Civic responsibilities*) un vienam nesadalītam resursam, kuru pārvalda, izmantojot daudzpusējo metodi (*One unfragmented resource governed via a Multistakeholder approach*), kurš veicina demokrātiju un cilvēktiesību ievērošanu (*to Promote democracy and human rights*) un kura pamatā ir progresīva tehnoloģiskā arhitektūra (*sound Architecture*), kas vairo uzticību (*Confidence*) un sekmē interneta bāzes infrastruktūras un ar tās palīdzības sniegto pakalpojumu pārredzamu pārvaldību (*Transparent governance*). Šī pieeja būtu jāizmanto, formulējot Eiropas nostāju šajā jautājumā;

14. atzinīgi vērtē ASV valdības apņemšanos ieviest jaunu kārtību valsts koda augstākā līmeņa domēnu (*ccTLD*) piešķiršanā, atsakoties no vienpusējas piešķiršanas modeļa – kas darbojas caur Piešķirto nosaukumu un numuru interneta korporāciju (*ICANN*) un Interneta numurpiešķiršanas institūciju (*IANA*) – un pārejot uz modeli, kura pamatā ir partnerība; ņemot vērā 2014. gada aprīlī notikušās Pasaules daudzpusējās konferences par interneta turpmāko pārvaldību secinājumus, Komiteja rosina pilnībā īstenot šo iniciatīvu;

15. atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas iniciatīvu izveidot globālu platformu – Globālo interneta politikas novērošanas centru (*GIPO*). Tā uzdevums būtu darboties kā vienojošajam posmam starp visām ieinteresētajām personām, un tam arī būtu jāklūst par globālu tiešaistes līdzekli interneta politikas veidošanai un regulēšanai, kā arī tehnisku jauninājumu koordinēšanai;

⁽³⁾ Piemēram, Francijas Konstitucionālā tiesa 2009. gadā atzina, ka tiesības uz piekļuvi internetam ir pamattiesības. Līdzīgu lēmumu konstitucionālajā līmenī pieņēma arī Grieķijā. Citi līdzīgi tiesas nolēmumi vai politiski paziņojumi ir pieņemti arī Kostarikā, Igaunijā, Somijā, Spānijā un pat ĀNO līmenī.

⁽⁴⁾ Šo uzskatu pārstāv arī viens no interneta aizsācējiem *Vinton Cerf*: *Vinton Cerf, "Internet Access Is Not a Human Right"* [Piekļuve internetam nav cilvēktiesības], <http://www.nytimes.com/2012/01/05/opinion/internet-access-is-not-a-human-right.html>

⁽⁵⁾ Tunisais programma informācijas sabiedrībai, <https://www.itu.int/wsis/docs2/tunis/off/6rev1.html>

⁽⁶⁾ Daudzpusējās konferences *NETmundial* 2014. gada 24. aprīļa paziņojums, <http://netmundial.br/wp-content/uploads/2014/04/NETmundial-Multistakeholder-Document.pdf>

⁽⁷⁾ Skatīt "*Declaration of Principles. Building the Information Society: a global challenge in the new Millennium*" [Pamatprincipu deklarācija. Informācijas sabiedrības izveide: globāls uzdevums jaunajā gadu tūkstošī], <http://www.itu.int/wsis/docs/geneva/official/dop.html>

16. atzinīgi vērtē Komisijas viedokli, ka veidojamais *GIPO* būs sabiedriska labums, kas atsevišķiem dalībniekiem vai ieinteresētajām personām nedod iespēju uzspiest savu gribu citiem, un rosina visas ieinteresētās personas, īpaši vietējās un reģionālās pašvaldības, piedalīties attiecīgajās konsultatīvajās struktūrās, kuras risina interneta pārvaldības jautājumus;

17. uzsver, ka debatēs par interneta nākotni, lai uz kādām vērtībām norādītu ieinteresētās personas, nedrīkst aizskart tīkla neitralitātes pamatprincipu;

18. atzinīgi vērtē Komisijas paziņojumā COM(2014) 72 minēto apņemšanos analizēt riskus, kas saistīti ar iespējamajām pretrunām starp dažādām juridiskajām un tiesību aktiem interneta jomā, un izveidot ES reaģēšanas mehānismu;

INTERNETA PĀRVALDĪBAS TEHNISKIE ASPEKTI

19. uzsver, ka arī turpmāk jāpiemēro interneta veidošanas standarti, ko nosaka pastāvošā tehnisko ekspertu struktūra, balstoties uz Interneta inženiertehniskās darba grupas (*IETF*) darbību;

20. atzinīgi vērtē tehnisko speciālistu centienus ieviest tādus principus specifikāciju noteikšanai, kuros ir ņemti vērā pašlaik aktuālie jautājumi, piemēram, privātās sfēras aizsardzība interneta transporta protokola līmenī, plašākas iespējas izmantot domēnu nosaukumus vairākās valodās, cilvēku ar invaliditāti piekļuves iespēju uzlabošana; atzinīgi vērtē arī ES veikumu, šos sasniegumus iekļaujot savos tiesību aktos⁽⁸⁾;

21. ņemot vērā, ka dažādām valstīm ir atšķirīgas intereses un dažādas iespējas šīs intereses īstenot, norāda uz problēmjautājumiem, ar kuriem Eiropas Savienībai nāksies saskarties sarunās par interneta turpmāko regulējumu, un tādejā uzsver, ka sarunās par vienotiem ES noteikumiem attiecībā uz interneta nākotni nedrīkst aizmirst subsidiaritātes principu;

22. uzsver, cik svarīga ir sadarbība starp publisko un privāto sektoru, lai nodrošinātu interneta efektīvu un drošu darbību, īpaši, ja ņem vērā, ka lielāko daļu tīklu un informācijas sistēmu pārvalda privātais sektors, un aicina nodrošināt, ka uzņēmumiem šī sadarbība nedrīkst radīt papildu izmaksas;

23. uzsver tīkla – galvenokārt platjoslas tīkla – infrastruktūras nozīmi interneta netraucētas darbības nodrošināšanā un rosina dalībvalstis sadarboties ar vietējām un reģionālajām pašvaldībām, lai nodrošinātu pēc iespējas plašāku interneta pārklājumu, ņemot vērā kā teritoriālo pārklājumu, tā visu iedzīvotāju grupu iespējas izmantot internetu;

24. norāda, ka ir svarīgi apvienoties visaptverošā un vertikālā partnerībā un kopīgi izmantot iespējas, ko piedāvā pašreizējie ERAF noteikumi, kas attiecas uz informācijas un komunikācijas tehnoloģiju pieejamības, lietošanas un kvalitātes uzlabošanu, plašāk izvērtējot platjoslas tīklu un ātrdarbīgus tīklus un atbalstot progresīvo tehnoloģiju ieviešanu un tīklus digitālās ekonomikas vajadzībām, lai tādā veidā palielinātu Eiropas reģionu un visas Eiropas Savienības digitālo potenciālu;

25. stingri iestājas pret interneta cenzūru – neatkarīgi no tā, kādus mērķus ar to grib sasniegt, vienlaikus tomēr norāda, ka jākoordinē attiecīgie pasākumi, lai nodrošinātu gan to, ka internets nekļūst par līdzekli ar ekstrēmismu saistītu, radikālu vai kriminālu darbību atbalstam, gan arī to, ka tiek aizsargātas visneaizsargātāko sabiedrības grupu tiesības;

INTERNETA IZMANTOŠANA PUBLISKĀS PĀRVALDES UZLABOŠANAI UN VIETĒJĀS DEMOKRĀTIJAS STIPRINAŠANAI

26. norāda, ka arī publiskajām iestādēm, tostarp vietējām un reģionālajām pašvaldībām, būtu jāklūst par paraugu drošas un atbildīgas interneta izmantošanas politikā un ar savu praktisko darbību un paraugu tās var rosināt un tām jārosina novatoriska un resursus saudzējoša tehnoloģiju attīstība, kas nenodara lielu kaitējumu videi;

⁽⁸⁾ Skatīt 2012. gada 25. oktobra Regulu (ES) Nr. 1025/2012 par Eiropas standartizāciju un Komisijas 2011. gada 28. novembra Lēmumu, ar ko izveido Eiropas daudzpusēju ieinteresēto personu forumu par IKT standartizāciju, 2011/C 349/04.

27. norāda, ka publiskās iestādes, tostarp vietējās un reģionālās pašvaldības, var kļūt un tām jāklūst par līderēm droša interneta attīstīšanā un par paraugu interneta atbildīgā izmantošanā: jānodrošina konfidencialu personas datu pienācīga aizsardzība (tas aptver arī datu izdzēšanu, ja tie vairs nav vajadzīgi konkrētam mērķim), jācīnās pret kibernetizāciju un jārada atbilstoši apstākļi tās novēršanai, vienlaikus nodrošinot IKT sistēmu atbilstošu aizsardzību;

28. norāda, ka internetu varētu izmantot sabiedrisko pakalpojumu sniegšanai, un rosina ES pašvaldības paātrināt pārvaldes pakalpojumu pārvirzīšanu uz digitālo telpu; Komiteja arī rosina dalībvalstis izveidot tam nepieciešamo tiesisko regulējumu;

29. rosina ES vietējās un reģionālās pašvaldības ne tikai plašāk izmantot interneta iespējas, lai uzlabotu savu darbu un to padarītu pārredzamāku un iedzīvotājiem tuvāku, bet arī aktīvāk iesaistīties valstu un starptautisko nostāju par interneta nākotni formulēšanā;

30. šajā sakarā īpaši uzsver iespējas, ko paver droša elektroniska iedzīvotāju identificēšana, proti, iespējas ieviest grozījumus savos iestādēm iesniegtajos personas datos un iespējas ES dalībvalstu reģionos ieviest elektronisko balsošanu;

VIETĒJĀS UN REĢIONĀLĀS PAŠVALDĪBAS UN DROŠĪBA INTERNETĀ

31. norāda, ka visām ieinteresētajām personām ir svarīgi, lai būtu nodrošināta interneta infrastruktūras un satura drošība un integritāte, jo internets ir kļuvis par ekonomikas, pārvaldes, kā arī privātās dzīves nozīmīgu sastāvdaļu;

32. norāda, ka, palielinoties interneta izmantotāju skaitam un rodoties jaunām tehnoloģijām, aizvien biežāki ir arī ļaunprātīgas izmantošanas gadījumi un ar tiem saistītie zaudējumi un ka pat dalībvalstu vietējās un reģionālās pašvaldības – kas aktīvi iesaistās interneta vides veidošanā, kam ir ļoti plaši attīstīta interneta infrastruktūra un kas ir redzama sabiedrības daļa – nereti kļūst par upuriem dažādiem uzbrukumiem internetā;

33. pauž nožēlu par to, ka, izmantojot informācijas un komunikāciju tehnoloģijas, kas sekmē cilvēku kontaktus un paātrina informācijas, pieredzes un zināšanu apmaiņu, nereti tiek veikti arī noziedzīgi nodarījumi, un tāpēc aicina dalībvalstis un starptautiskās organizācijas visos iespējamajos veidos apkarot kibernetizāciju un kopīgi ar citām ieinteresētajām personām visur izveidot tādu vidi, kurā valda neiecietība pret kibernetizāciju;

34. norāda, ka elektroniskie plašsaziņas līdzekļi dod iespēju veikt arī citas – bieži anonīmas – darbības, kurām ne vienmēr ir krimināls raksturs vai kuras vēl nav par tādām atzītas, bet kuras tomēr aizskar citu cilvēku pašcienu; tāpēc rosina īpašu uzmanību pievērst centieniem novērst tādas problēmas kā personu aizskaršana kibernetizācijā un citi ar interneta lietošanu saistīti iespējamie riski, kas īpaši skar bērnu un jauniešu, kā arī citu neaizsargātu sabiedrības grupu tiesības;

35. tāpēc uzsver, ka internets var būt sekmīgs tikai tad, ja tiks atrisināts drošības jautājums, un atbalsta Komisijas mērķi, ar ko nākusi klajā *Neelie Kroes* ⁽⁹⁾, proti, nodrošināt, ka ES piedāvā visdrošāko tiešsaistes vidi pasaulē; Komiteja rosina Komisiju vienlaikus ar interneta pārvaldības jautājumiem pievērsties arī interneta drošuma problēmām;

36. uzsver, ka svarīga ir visu dalībvalstu un ārējo partneru sadarbība, lai cīnītos pret noziedzīgiem nodarījumiem internetā un risinātu ar tīkla un informācijas drošību saistītas problēmas, tostarp īstenotu jau pieņemtos lēmumus ⁽¹⁰⁾ un iekļautu šos pasākumus kopējā ES stratēģijā, kas attiecas uz interneta pārvaldības politiku;

37. uzsver, ka dalībvalstu līmenī ir jāveic efektīvi kibernetizācijas izmeklēšanas pasākumi un jārada Eiropas mehānismi, kas sniedz atbalstu šādu draudu novēršanā;

⁽⁹⁾ N. Kroes 2014. gada 13. aprīļa paziņojums pēc Eiropas Parlamenta balsojuma par kibernetizācijas direktīvu. "Great news for cyber security in the EU: The EP successfully votes through the Network & Information Security (NIS) directive, European Commission" [Lieliski jaunumi par kibernetizāciju Eiropas Savienībā: EP balsojumā pieņem tīklu un informācijas drošības (NIS) direktīvu] – Paziņojums/14/68, 2014. gada 13. marts, http://europa.eu/rapid/press-release_STATEMENT-14-68_en.htm

⁽¹⁰⁾ Skatīt priekšlikumu direktīvai par pasākumiem, kas nodrošinātu vienādi augsta līmeņa tīklu un informācijas drošību visā Savienībā, COM(2013) 48 final.

38. norāda, ka stratēģijā par interneta pārvaldību pasaulē, pievēršoties vienai no cilvēktiesībām, proti, tiesībām uz privātās sfēras neaizskaramību, pienācīga uzmanība jāvelta starptautiskam regulējumam, kas regulē personas datu pieprasīšanu, izmantošanu un uzglabāšanu, šādu datu aizsardzību no nelikumīgas un nejaušas atklāšanas un pazaudēšanas, kā arī apmaiņu ar saglabātiem personas datiem no elektroniskām datu bāzēm un to izdzēšanu. Izmantojamā labā prakse varētu balstīties uz spēkā esošajiem ES tiesību aktiem ⁽¹⁾;

39. iesaka Eiropas Savienībai jautājumā par personas datu izmantošanu internetā formulēt skaidru nostāju un to aizstāvēt starptautiskā mērogā. Tās pamatā vajadzētu būt ES Pamattiesību hartas 8. pantam (2010/C 83/02) un īpaši principam, ka cilvēkiem jābūt iespējai pašiem izlemt, kādus datus viņi vēlas nodot tālāk un kādus nevēlas, un ka jebkādu personas datu izmantošana internetā, ņemot vērā tā globālo raksturu un ievērojamās iespējas datus izmantot ļaunprātīgi, ir jāierobežo un būtu pieļaujama tikai konkrētiem, jau no sākuma zināmiem un skaidriem mērķiem;

40. norāda, ka lielie IT koncerni aizvien biežāk, ļaunprātīgi izmantojot savu strukturālo varu, prettiesiski ievāc un izmanto lietotāju personas datus komerciāliem, kā arī politiskiem mērķiem, un aicina Komisiju rūpēties par to, lai šādu ļaunprātīgu izmantošanu novērstu visā pasaulē;

41. vienlaikus uzsver, ka, nosakot atbildību par noziedzīgiem nodarījumiem saistībā ar interneta izmantošanu, ļoti svarīgi ir nostiprināt pamatprincipu, ka interneta pakalpojumu sniedzējus nedrīkst saukt pie atbildības par saturu, ko viņi paši nav veidojuši, taču šādu ierobežotu atbildību nedrīkst izmantot kā iemeslu, lai izvairītos no sadarbības ar tiesībaizsardzības iestādēm, ja tās ar juridisku pamatu to lūdz un tiesu iestādes ir piešķirušas attiecīgas pilnvaras;

42. uzsver, ka ES – kā daudzās citās jomās – ir līdere arī pašreizējos centienos izveidot interneta pārvaldības struktūru, un tādēļ ES var kļūt un tai jāklūst par paraugu atbildīgai interneta pārvaldības un izmantošanas kultūrai pasaulē, tādā veidā sekmējot globālās interneta kultūras izveidi.

Briselē, 2014. gada 4. decembrī

*Reģionu komitejas
priekšsēdētājs*

Michel LEBRUN

⁽¹⁾ Piemēram, skatīt Eiropas Parlamenta un Padomes 2000. gada 18. decembra Regulu (EK) Nr. 45/2001 par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi Kopienas iestādēs un struktūrās un par šādu datu brīvu apriti.